

INTERVIEW MET LOUISA VAN DEN BRINK, WITTEVEEN EN BOS

Soms wordt er in een ander beroepenveld een concept ontwikkeld dat ook productief kan zijn op het nadenken over de geluidsomgeving. Het ruimtelijk concept van een

membraanlandschap dat landschapsarchitect en stedenbouwkundige Louisa van den Brink hanteert in haar studie 'In-Between Nature. Nature-based placemaking for Rotterdam's territories in-between' is er zo een. Een gesprek over tussengebieden, zintuigelijke beleving, urban fringes, landschappelijke contrasten en heterogeniteit.

MH: Allereerst maar de vraag wat je precies verstaat onder 'territories in-between' of TiB's zoals je ze afkort in je studie?

LvdB: Onder TiB's versta ik plekken die ergens tussen stedelijke en landelijke gebieden gesitueerd zijn. Daar bevinden zich magazijnen, sportcomplexen, volkstuinen, wegen en/of kleinschalige industriële activiteiten. Een TiB wordt vaak beschouwd als onderbenut en zonder veel ruimtelijke kwaliteit. Maar de diversiteit aan landgebruik en de vele halfopen ruimtes in een TiB creëren volgens mij ook unieke habitats en sociaal-ecologische mogelijkheden die verschillen van uitsluitend stedelijke of landelijke gebieden.

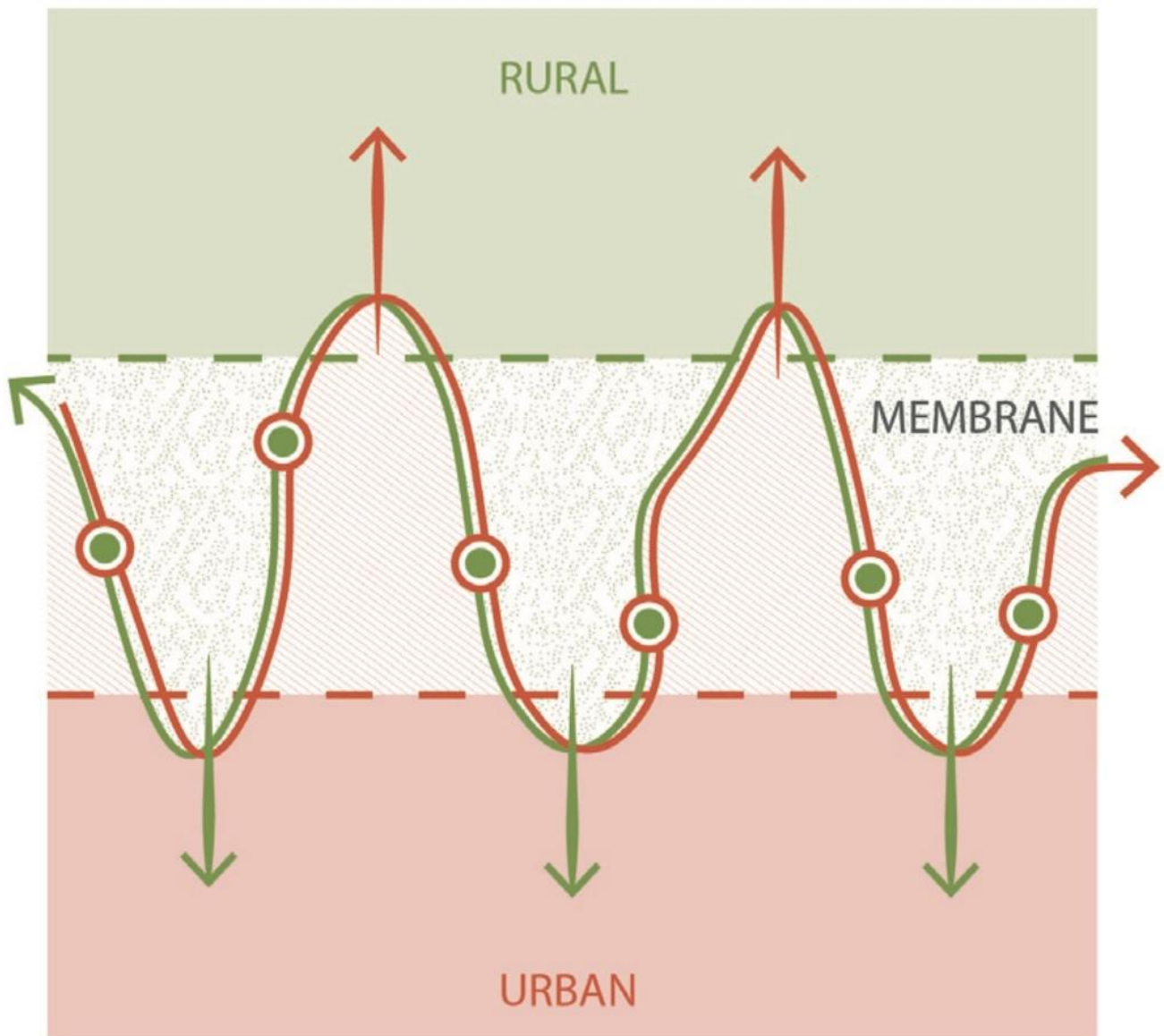
MH: Die drie specifieke ruimtelijke eigenschappen van TiB's – de vervlechting van bebouwd en onbebouwd, functiemenging, en de aanwezigheid van relatief veel infrastructuur - hebben een sterk effect op de geluidsomgeving. Neem jij de auditieve buitenruimte ook mee als factor?

LvdB: Ik ben geen expert op geluidsgebied. Maar ik denk wel veel na over hoe een ruimte wordt beleefd. En wat het boeiend en aantrekkelijk maakt om naar een omgeving te luisteren, is naar mijn idee het bestaan van contrasten, een mate van heterogeniteit. TiB's bieden je eigenlijk een groot aantal keuzemogelijkheden, ook op auditief gebied. Er valt meer te beleven, meer te horen dan in de homogener klinkende steden of natuurgebieden.

Een geveltuintje midden in de stad geeft al een verzachting van de ruimte en vergroot de stedelijke complexiteit

MH: Je gebruikt voor je ideeën omtrent TiB's de metafoer van het membraan. Leg eens uit.

LvdB: Ja, de ontwerpstrategie die ik voorstel voor gebieden aan de randen van steden, noem ik het membraanlandschap - een ruimtelijke laag van interactie tussen een stedelijke en landelijke leefomgeving waarin verschillende menselijke en niet-menselijke actoren samenkomen. De kwaliteiten van dit soort plekken en het belang daarvan voor mensen worden nog te veel miskend. En ze worden ook aanzienlijk schaarser omdat hedendaagse bouwtechnieken ervoor zorgen dat er dichter op spoor- of snelwegen gebouwd kan worden. Voor mij zijn TiB's plekken waar uitwisseling en interactie tussen mensen - en trouwens ook dieren - kan plaatsvinden, plekken waar kleinschalige woningbouw afgewisseld wordt met natuur en mogelijkheden tot recreatie waardoor echte natuurgebieden meer ontzien kunnen worden.

Conceptuele illustratie van de werking van de TiB als membraan; een uitwisselings- en interactiegebied voor menselijke en niet-menselijke soorten tussen de stedelijke en landelijke biotoop. Beeld: van den Brink e.a. 2022.

MH: Hoe zou je dat idee van het membraanlandschap in relatie kunnen brengen met geluid of akoestiek?

LvdB: De heterogeniteit van TiB's heeft natuurlijk ook betrekking op geluid. Het mooie aan die TiB's is dat er een unieke afwisseling kan ontstaan tussen natuurlijke geluiden, geluiden van bijvoorbeeld een voorbijrazende trein en geluiden van (lichte) industrie. Iemand die in een stad woont met een membraanlandschap kan dus van beide werelden genieten. Juist omdat geluid zich weinig van (visuele of tactiele) grenzen aantrekt, kan het een verbindende factor vormen. En als stedenbouwkundige kun je proberen hiervoor de juiste voorwaarden te scheppen.

MH: Hoe zie je die rol van een stedenbouwkundige voor je? Hoe ga je bijvoorbeeld ruimtelijke versnippering tegen? En hoe zit het met de wetgeving omtrent de inrichting van de publieke ruimte?

LvdB: Ja, jij benoemt het negatief – versnippering. Ik noem het liever functiemenging en presenteer dat als een kwaliteit. En het is aan landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen om die TiB's bewust op die manier – dus met een mix van diverse functies waardoor ook een auditieve heterogeniteit ontstaat – te ontwerpen. Maar niet alles hoeft tot in het kleinste detail ontworpen te worden: naast een wat grove planning – misschien het vastleggen van oppervlaktepercentages voor de diverse functies - mag het organiseren van zo'n TiB wel wat spontaner en creatiever. Geef mensen de vrijheid om op hun eigen terrein dingen te realiseren die zij belangrijk en goed vinden.

Wat het aantrekkelijk maakt om naar een omgeving te luisteren, is het bestaan van contrasten, een mate van heterogeniteit

MH: Maar zeg je nu dat om dat membraan te faciliteren, je eigenlijk regels moet loslaten?

Nou ja, je moet wel afspreken dat het die kwaliteit moet hebben; je moet wel die definitie van heterogeniteit vastleggen in een visie of ambitiedocument, maar zonder het al te zeer te detailleren. Je zou kunnen vastleggen dat iedere gebiedsontwikkeling binnen zo'n membraan een bepaalde functiemix moet hebben; en dat is dan van toepassing op iedere schaal waarop gewerkt wordt. Daarmee kunnen bijvoorbeeld ook beleidsmakers beter omgaan met een zekere mate van onzekerheid over het uiteindelijke resultaat. Daarmee geef ik tevens aan dat voor TiB's streven naar een 'uiteindelijk resultaat' niet de juiste ontwerphouding is. Het gaat veel meer om richting geven en het ontwerpen en faciliteren van een groeimodel waardoor meer heterogeniteit ontstaat, ook auditief.

Wat voor mij dus voorop staat is het erkennen van dit soort ruimtes (en hun potenties) tussen stedelijke en landelijke gebieden in, die beide betrekkelijk homogeen zijn - en vervolgens deze ruimte anders in te richten dan nu gebeurt. Zowel visueel, functioneel als auditief mogen die TiB's wel wat veelzijdiger en gevarieerder zijn waardoor het gewoon leuker wordt om daar te verblijven.

Kaart van de voorgestelde membraanstructuur voor de regio Rotterdam. Beeld: Louisa van den Brink

Bron van deze tekst:

<https://inspiratiegidsgeluid.nl/deel8-interview-met-louisa-van-den-brink-witteveen-en-bos.html>

U kunt ook deze QR scannen